

pa sploh ni čez 20 sežnjev globoko. Otokov na tem morji je veliko, ki so deloma lastnina Dancov, Švedov in Rusov; Prusi imajo otok Rügen. Kupčijskih bark se vozi vsako leto tisuč in tisuč iz severnega morja v izhodno, in iz izhodnega v severno.

Zdaj se bližajo vojne barke Angležev in Francozov temu morju, po katerem jim je pot odperta na Rusovsko, in posebno v njih prvo vojno luko v Koroni. Namen zedinjenih vlad je očiten; tudi od te strani, kadar se vojska začne, hočete strahovati rusovsko silo. Kaj bode izid te vojske, le sam Bog vé; to pa je gotovo, da je Rusom sovražnik od te strani zlo nadležen in nevaren, in da tedaj rusovska vlada vse žile napenja, da bi na tem morju posebno močne vladi, Danska in Švedska, se vèdile tako, kakor želi rusovski car; ali tega dosihmal še ni dosegla.

Po vsi pravici so tedaj oči sveta obrnjene tudi na to stran — deleč preč od Turčije.

Slovanski običaji.

Ženitovanje v Dalmaciji poleg turške meje.

(Dalje.)

Ko pridejo pred hišo, zagromijo topi, svati streljajo iz pušk, snahe pa in dekleta jih prepevajo v kolu po redu tako:

Starašina gospodine dobro došli!

Z vami došla dobra sreča in gospodin Bog!

Kdor bi vam htel nahuditi, ne daj mu o Bog!

Na hišnem pragu ji pride svekerva na proti in založi ji trikrat meda z žlico v usta; potem ji podá od rodbine kako možko dete, ki ga po trikrat od zemlje povzdigne, poljubi in mu daruje robec, ki je za tega voljo od doma prinešen bil. Na to ji da v roko pjat (pladenj) pšenice, in z njo sipa na vse strani. Ko potem stopi z desno nogo v hišo, se poje sledeča pesmica:

Naša snaha častita ti došla,

U dvore je srečo nam prinesla. itd.

Stopi nevesta z deverom v svojo sobo, pridejo iz hiše in od rodovine snahe in dekleta, pa se poljubijo. Svati se vsedejo za mizo, kjer je komu mesto, in počnejo piti rakijo pripovedaje domačinu in drugim, kako so jih pri nevestinih lepo dočakovali.

Tu poda starašina prinešeni dar staremu svatu, ki je doma potrebne reči oskerboval.

Med tem se nosi jélo na mizo. Navadne jéla so ondi na piru (ženitnini) sledeče: 1) laško jaglo (rajž), 2) kuhana govedina in kuretina, 3) peršuti (svinski) kuhani in nekuhani, 4) pečenje bravsko, večidel ovčje, 5) sir. Tu se po vsaki jédi pije in vojvodom, kakor poprej pri nevesti, napija; poleg tega se tudi napija v slavo božjo. Sred obedi pristopijo k mizi snahe in dekleta, pa začnejo svate prepevati počemsi od popa, ako je pri mizi takole:

Žarko sonce na izhodu sjalo,

Skozi okna na mizo je grelo,

Vse je svate po redu ogrelo.

Biserna brada, sreberna čaša,

Biser se kruši, u čašo pada,

Vsakega glava cekina veljá.

Popova glava tri grade veljá.

Čast da ti je, naš duhovnik!

In vino rudeče!

Popij in to in drugo,

V dravje ti bilo dolgo!

Tako se poje poredoma vsim. Nato začnejo tudi možki okoli mize sedeči peti:

Kaj se tiho ovo pije vino?

Ovo vino nije ukradeno,

Več je ovo vino kupovano

Za bele grošiče in cekine.

Pri jédi dozivajo svati devere, ki so z nevesto posebi v sôbi, jih vprašajo, kako so, ali so kaj z nevesto veseli, z jelom in pilom zadovoljni.

Kadar se prinese pečenja na mizo, pokliče starašina dévere, naj nevesto k mizi pripeljajo na dobro molitvo. Déveri dovedeno snaho namestijo v čelo mize z ženinom poredoma, in oba prevesijo preko glav z otiračem, in tako stojita, dokler jima vsi po redu ne dajo

dobre molitve na priliko onih, kakor so jim se dale v nevestini hiši. Po overšenih dobrih molitvah vzame zopet déver nevesto za roko, svati vstavši pa pojejo:

Terda ti je vojvodina zaseda, zaseda,

Ne bi mu je motna voda zanesla, zanesla

Še manje pa turška busa razbila, razbila.

Dokler se pesmica ta nekolikokrat ponavlja, poliva nevesta vsim svatom, in vsim ki so za mizo bili, nad umivalnico roke ter jih umivajo, déver pa derži poleg nje otirač, da se oterejo. Vsak si roke umivši verže v vodo kak dnar, ali pa kaj od zlata ali srebra. To je vse nevestino, in se polivačina zove. Umivši se zapalijo svati na dolgih kaneših lule, pa stopivši v kolo igrajo popevaje dva po dva:

Skoči kolo, da skočimo,

Da bi nama u čas dober,

Nas' mu bratu domačinu

Z vso gospodo naokolo! itd.

(Konec sledí.)

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Pole v Istrii. (Konec.) Ta uzrok današnje revnosti Istrije je že dolgo časa znan, zavoljo tega se je tudi že govorilo, da bodo se tudi v Istrii gojzdi nasejali, kakor se namerja to storiti na Krasu. In kako se ima to napraviti? Nasvet nekterih je nek le-ta: „ker je Istrijan len, pravijo, je treba naseliti poljodelcov in kmetovavcov iz Nemškega; Nemeč je čeden, marljiv; on bi se tega naselstva veselil, samo da se pustí nekoliko let brez davka; celò dobro bi bilo, ako bi se mu dalo iz perva majhno plačilo, da bi bil v deržavni službi kakor ogleda mladih gojzdov; čez nekoliko let bi se mu plačila vzele, pa dalo bi se mu malo zemlje za njegov živež; s tem bi si pripomogel naselnik, in bi od nemarnega rojaka še kaj nakupil, da bi za malo let tako živel kakor v svoji deželi. Da bi pa tudi naselnik ne padel v nemarnost in v neumnost, in zato ker naše brodstvo ima biti osnovano po nemško, bi bilo treba učiniti učilnice nemške, v ktere bi mogli ne samo otroci naseljenih Nemcov, ampak tudi otroci Istrijanov hoditi, tisti pa, katerih ne bila bi volja se učiti inostranskega jezika, bi se kaznovali v denarju in v drugih rečéh, da bi bili prisiljeni se učiti. Da bi pa vse to šlo bolj od rok, bi morali vsi mladi domači k mornarstvu iti; sej so naši Istrijani naj bolj pridni mornarji, ker so, za tako reči, na morju rojeni, zato bi se lahko zgodilo, da bi nekteri svoje zemljiše prodali in se naselili na bregu morja, ker lepo sinje morje s svojimi šumečimi valovi vabi Istrijana na se; on bi ga poslušal, in v sredi nove Istrije bi živel ptujec kakor v svoji hiši domači, in to bi se dalo napraviti, po zgorej rečenem načinu v poldrugem času človeškega življenja“ (?!). —

Tako se je govorilo, da ne rečem, blodilo o povzdigi Istrije. Da bi take zmislili kadaj poterdila modra vlada, se ni nikomur bati, ker ona dobro vé, da za naselnike je pripravna le velika rodovitna zemlja, ktera neobdelana leži zavolj pomanjkanja umnih delavcov. Na pustí in dosto obljudeni zemlji morajo pomočki za povzdigo gospodarstva vsi drugačni biti, kakor z ptujimi naselniki spodriniti domače in začenjati pogojzdevanje, od ktereга nobeden ne vé: ali se bo in kako se bo sponašalo. Gotovo tedaj smemo take pravlice vreči med šaro praznih domišlij. Kuk.

Iz Senožec 19. marca. Prerok v Jolsvi se ni v vsem zmotil. Sever in suša sta si podala roke, imamo prahu dovolj, vode pa malo. Zima je lepa; zemlja v sladkem miru počiva; oj, da bi o pravi dóbi lepo zelečila in plodna bila! Nadjamo se dobre letine; do tistihmal nam bo pa le up še štiri grenke mesce preživetí pomagal. Beračev je sadaj več kot zvezd na nebu; če-

ravno krog in krog milosti ne manjka, je vendar vsa milost gledé revšine komaj le kapljica v veliko morje. Zadnje dni pusta je napravila svobodnica gospa Mak-Nevenova lepo igro na lastne stroške v Postojni, in lep pripomoček se je pridobil sromakom postojnskega okrožja. Naj bi iz vsake solze hvaležnih siromakov mili dobrotnici izviral nebeški biser! — Železnica po Krasu jako napreduje. Govori se, da bo konec oktobra 1855 dokončana. Težko da! Prihodnji mesec se bo začela tudi med Postojno in Košano delati. Serčno želim, da bi jo sosedje moji z dostojnim dobičkom delati pomagali in da bi jih letošnja občna nadloga ne silila, le trebuhu rabotiti. — Homeopatija že nekaj let po Krajskem golomiši. Preprosto ljudstvo pri nas misli, da je homeopatika zgol copernija. Resnica pa je, da ni vsak, ki si za nekaj rajšev škatlico homeopatičnih zdravil kupi, že zveden zdravnik. Ako bi to bilo, naj zapre cesar zdravniške šole in vseučilišča, in zdravnik naj bode vsak in vsaka, ki ima „omopatično“ omaro in „omopatične“ bukve! Perva in nar važnejša reč pravega zdravnika je: bolezen spoznati. Kdo bo nek slepca prašal, ktere barve je ta ali una cvetlica? Lepo je slišati, da marsikter moder možak ubogim po deželi homeopatične zdravila tudi brez plačila deli; grajati pa je vsak, ki brez zdravniške vednosti „omopatične“ leke po svetu trosi in razsiplje, kakor vihar listje. Če je kterikrat „zajic pri bobnu“, je tak vrač gledé na zdravništvo. — Terstenjakovi dopisi segajo do korenike serca. Izpod sivih razvalin bi se tudi na Krasu izkopale stopinje Staroslovanov. Na priliko: V 4. stoletju je Atila, šiba božja, divje Hune prek Nanosa proti zahodu pelal in po poti vse, kar se je zoperstavilo, razderl, prevalil in sožgal. Al niste tega spomin imeni vasi: Razderto (Prevalt) in Sežana (Sožana, Sožgana)? — Dôba je došla: Valvazorjevo „Ehre Krains“ na naše prenarediti *). Ako bi se omikani Slovenci zedinili, posebno pa visokočastiti in za domovino iskreni gg. bogoslovci, bi se omenjena prenaredba veselo začela in veselo dognala. Pomoč bi iz vsacega studenčika zvirala. Tudi jaz s sercom roko podam! Miroslav.

Novičar iz mnogih krajev.

Za več dežel so vsled nove osnove že tudi izvoljeni višji č. k. sodijski vradniki. Predsednika namestnik pri novo osnovani c. k. višji deželni sodii v Gradcu (kamor vprihodnje spada tudi višja sodija za Krajsko in Koroško, ki ste imele dosihmal svojo nadsodijo v Celovcu): bo dr. A. Hennig. Predsednik graške c. k. deželne sodije bo baron Ig. Kulmer, — celovške Jakob Stöckel, — ljubljanske Edv. Još. — Predsednik c. k. okrožne sodije v Celji bo Fr. Rak, — v Leoben-u dr. Henr. Perisutti, — v Novem mestu Jožef žl. Scheuchenstuel. — Svetovavec c. k. višje deželne sodije v Gradcu bo Alojzi Chimani, — v Celovcu Karl žl. Koppini, — v Ljubljani vitez Ludevik Azula. — V Gradec k novo osnovani č. k. višji deželni sodii pridejo: žl. Al. Bitterl, Adalb. Bohata, dr. Luka Lužan, Anton Čop, baron Fel. Longo, žl. Jož. Pflügel, Mih. Koziek, Ig. Uranič, Jož. Vizjak, dr. And. Hüttenbrenner, vitez Adolf Tschabuschnigg, baron Paul

*) V Valvazorju so naloženi neprecenljivi zakladi za domačo reč in dosto lepih in koristnih bukev mnogoverstnega obsežka bi se dalo mutatis mutandis napraviti iz njih. Kaj pa častiti gosp. Miroslav z nasvetom nazočim prav misli, nam iz premalo verstic ni dosto jasno. Prosimo za obširnišo razlago. Vred.

Egger, baron Edv. Cavalcabo, žl. Jož. Keršbaumer, — za višjega deržavnega pravdnika k ti nadsodii je izvoljen dr. Jož. Waser. — C. k. ministerstvo je določilo, da pri dovoljenem odpisu davkov se imajo odpisati tudi priklade davkovske; le pri tistih odpuščinah ne, ki zadevajo nove zidanja, ker pri teh začasni odpust davka ne zapopada tudi priklad. — Po razglasu c. k. ministerstva spadajo v deržavno premoženje tudi vse deržavne (cesarske) poslopja, s kterimi gospodarji dnarstveno ministerstvo. — Železnica južnotirolska se bo 1. aprila začela na več krajih delati. — V Pragi sta bila te dni zavolj velike izdaje dva k smerti na vislice obsojena, eden pa na 20 let v ječo; milostno pa je bila ta sodba polajšana. — Zadnji odgovor, ki je prišel te dni od rusovskega cara, da ne grés svojo armado nazaj, je pretresel vés svét; povsod so padli kursi in cena srebra je poskočila. Vsak dan je tedaj zdaj pričakovati, da bote angležka in francozka vlada napovedale rusovski vladi očitno vojsko. Knez Paskievič, višji poveljnik rusovske armade je zapustil že Petrograd in gré skoz Varšavo k armadi podonavski. Po ne prenapetem številu znese nek rusovska armada v Besarabii, Moldavi, Valahii in ob Donavi okoli 350.000 mož. Moldava in Valahija ste v strašnih nadlogah; Rusi gospodarijo nek ondi tako grozno kakor pred 80 leti pod glasovitim Potemkinom; ker tam pa tam konjin volov za vprego manjka, zapoveduje vojskovodja v Galacu vpregati kmete! — Turki pomnožujejo armado v Kalafatu in Vidinu tako, da tu sem pride 65.000 vojakov in da rusovski oficirji sami malo upa imajo Kalafat vzeti Turkom. Ker bo nek Omer-paša s svojim glavnim stanišem se preselil 10. aprila iz Šumle v Ruščuk, mislijo nekteri, da bo ta dan prijel Ruse. Francozko-angležka armada se ne bo zmešala s turško, ampak bo samostojna se vojskovala; general Canobert se je s pervim oddelkom francozke armade 19. dan t. m. v Marseill-u podal na barke. 20. dan t. m. je admiral Napier z velikim angležkim brodovjem že dospel v Kodanj. Že je šlo tudi rezervino brodovje za njim, ki ga je tudi kraljica več milj deleč po morju spremila. — Bere se, da je 17. dan t. m. prišla zaveza turške vlade za osvobodjenje kristijanov na Turškem, podpisana od sultana, v Pariz. Angleži so zlo nejevoljni zoper prusko (prajzovsko) vlado, da še zmiraj nerazodene očitno, kaj misli o rusovsko-turški vojski; austrianska vlada je že očitno izrekla, da spozná pravico angležko-francozke tirjatve; pruska je ser že veliko govorila, pa še malo povedala; 30 milionov tolarjev bo najela za mogoče potrebe. — Vstaja Gerkov se širi, in iz Atén je spet en general, Tzavellas, potegnil k vstajnikom. — V Carigradu so našli grozovito umorjenega gerškega kapitana Temistokla Kanaris-a; turška vlada pa pravi, da ne more zvediti morivcov?! — Knez Miloš nek ni nabiral prostovoljcev zoper Turke, le Serb Vusič, lajtenant rusovske garde.

Stan kursa na Dunaji 22. marca 1854.

Obligacije	5 %	82	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	78 fl.
deržavnega	4 1/2 %	72 3/4	fl.	Windišgrac. „ „ 20 „	26 3/4 „
dolga	4 %	68	fl.	Waldštejn. „ „ 20 „	28 7/8 „
	3 %	53	fl.	Keglevičeve „ „ 10 „	10 „
	2 1/2 %	42 1/2	fl.	Cesarski cekini.	6 fl. 17
Oblig. 5% od leta 1851 B		107 1/2	fl.	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 40
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		81	fl.	Suverendor	18 fl. 30
Zajemi od leta 1834		203	fl.	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839		114	fl.	na 100 fl.	35 fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 22. marca 1854: 14. 6. 10. 82. 78.

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 5. aprila 1854.